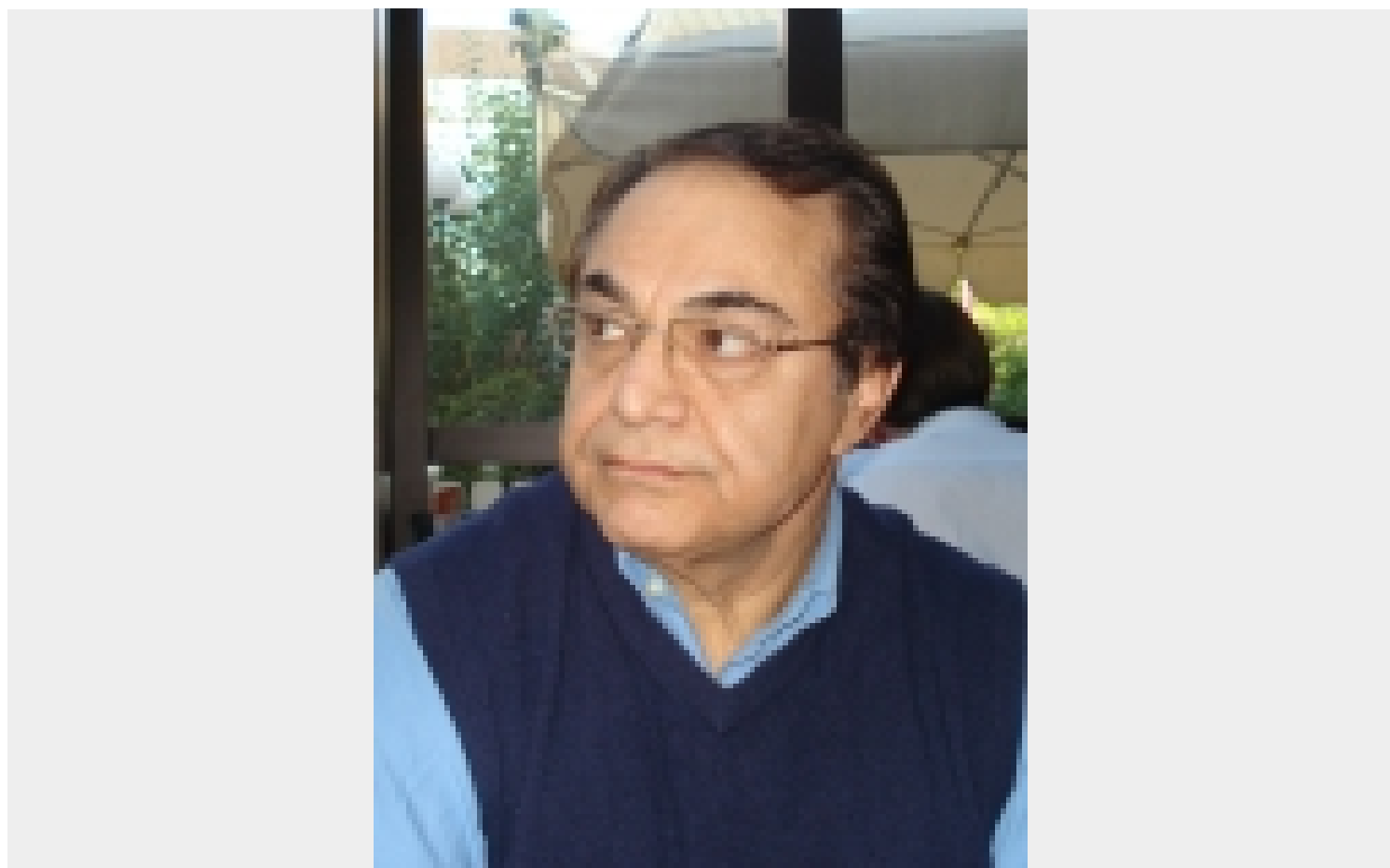

ԻՐԱՆԻ ԱՂԻՔԵՅՁԱՆՑԻՆԵՐԻ ԲԱՅ ՆԱՄԱԿԻ ԱՌԹԻ

Posted on February 27, 2013 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Չինաստանի սահմանները ապրող թրքալեզու ժողովուրդներին, Թուրքիայի քաղաքական ղեկավարութեան ներքոյ միացնել, կազմել մի պետութիւն՝ իրականացնել «Թուրանը»: Թուրքիան այս երազը չի թաղել: Ըստ ժամանակին և պայմաններին, արագացնում (կոտորած, բռնատեղահանում) ուրանում և կամ բարձրաձայնում է (երկու պետութիւն, մի ազգ) , աշխարհի թուրքերի համագումար Անկարայում (վերջինը 2012թ.), թուրք պետութիւնների համագումար (վերջինը Անթալիայում, 2012թ.), թուրք պետութիւնների ռազմական համագործակցութիւն անուններով (սրան միացել է նաև Մոնգոլիան):

Արցախեան ազատագրական պատերազմը (1988-1994) ի չիք դարձրեց փանթուրքիստների ծրագրերը՝ Արցախից յետոյ, Սիսիանի վրայով հասնել Նախիջևան և միանալ Թուրքիային:

Փանթուրքիստները ունեն նաեւ, այսպէս կոչուած «Plan B»: Ադրբեյջանի խորհրդարանում քննարկումներ եղան «Բաքու Ադրբեյջանը» վերանուանել «Հիւսիսային Ադրբեյջան», ի տարբերութիւն «Հարաւային Ադրբեյջանին», Արաքսից հարաւ Պարսկական Ատրպատական նահանգը: Այստեղ անմիջապէս ասենք, թէ Աբուլֆազլ Էլչիբեյը Հայաստանը կոչում էր «Արեւմտեան Ադրբեյջան»:

Փանթուրքիստների վարկածով «Հիւսիսն ու Հարաւը» միասնաբար կազմել են մի «թրքական-ադրբեյջանական» պետութիւն, որը Թուրքմենչայի անիծեալ պայմանագրով (1828թ.) բաժանուել է շահական Պարսկաստանի և ցարական Ռուսաստանի միջեւ: Ուրեմն, յոյսները կապել են ԱՄՆ-ի և Իսրայելի, ԻհՀ վրայ յարձակուելու և նրա քայքայուելու հետ, համոզուած լինելով, որ Ադրբեյջանը «վերամիաւորուելու» է և փրկուելու են իրենց 35 Միլիոն ճնշուած «ազերի եղբայրները»:

1828-ից առաջ, Արաքսից հիւսիս գտնուող երկրատարածքները Իրանի տիրապետութեան ներքոյ էին. Պարսկաստանը ուներ (ունի) կրօնական, մշակոյթային առնչութիւններ այնտեղ ապրող ժողովուրդների հետ: Ս. Միութեան փլուզումից յետոյ, ԻհՀ-ը և նրա հասարակական կազմակերպութիւնները օգնութեան ձեռք մեկնեցին, նկատի ունենալով յատկապէս պարսկացեղ և պարսկալեզու Թաթերին և Թալիշներին:

ԻհՀ-ը հաւասարակշռուած կեցուածք ունի Բաքու-Ադրբեյջանի նկատմամբ: Կրօնական արմատականները դեռ յոյսով են իրենց «փոքր եղբօրը» դարձի բերելով, չէզոքացնել Փանթուրքիզմը, կանխել Ատրպատական նահանգի անջատումն ու իւրացնումը, սակայն հասարակական կազմակերպութիւններն ու մտաւորականութիւնը կասկածով են մօտենում այս լաւատեսութեանը նկատի ունենալով ԻհՀ-ն դեմ յարաճուն թշնամանքն ու Փանթուրքիզմի վերելքը Բաքու-Ադրբեյջանում:

Այդ հասարակական կազմակերպութիւններից մէկը՝ Օժանդակութեան Յանձնախումբը (քոմիթէյէ էմդադի) գրել է մի բաց նամակ և հաւաքում է ստորագրութիւն (ստորագրել են համալսարանի դասախօսներ , մտաւորականներ, ուսանողներ և ուրիշներ), որը

իրատարակուել է համարեա բոլոր պարսկալեզու և ադրբեյջանալեզու կայքերում (տես azariha.org), պահանջելով ԻԻՀ -ից վերջապես բռնել կոշտ դիրքորոշում «Բաքու-Ադրբեյջանի» դեմ և տալ քաղաքական գնահատական:

Բաց նամակում կայ հետեւեալ նախադասութիւնը. «Օգնութեան յանձնախմբի ռազմական, նիւթական և բարոյական օժանդակութիւնը Հայաստանի դեմ, եղել են Պարսկաստանի հովանաւորութեան մի մասը Բաքու-Ադրբեյջանին»:

Նկատի առնելով մեր տարածաշրջանի քաղաքական իրավիճակը, Պարսկաստանի անցեալի և ներկայիս դերն ու տեղը Հայաստանի, հայութեան և յատկապէս Պարսկահայերի համար, մտահոգութեան առիթ է ԱՄՆ-ի և Իսրայելի յարձակումն և Պարսկաստանի քայքայումը: Ատրպատականի միացումը Բաքու-Ադրբեյջանին, իր շուրջ 12-15 միլիոն թուրք-ազերիներով, մեծ աղետ կը լինէր Հայաստանի անվտանգութեան համար, որով կը կորցնէինք մեր հարաւային միակ բաց սահմանը: ԻԻՀ սահմանների անձեռնմխելութիւնը երաշխիք է ՀՀ անվտանգութեան համար: Այս բոլորը պատճառ են, որպէսզի հայ իրանագետները աւելի ուշադրութիւն դարձնեն ԻԻՀ-ի Թուրքիայի և Ադրբեյջանի փոխյարաբերութիւններին և զարգացումներին, իրազեկ պահելով հայ հասարակութեանը:

Թարգմանաբար ներկայացնում են իմ բողոք-նամակը ուղղուած «Օժանդակութեան Յանձնախմբին»:

«Ատրպատականցի ակտիւ սիրելի ընկերներ, տեսնելով Ձեր բաց նամակը, սկզբում ուրախացայ, սակայն հակասութիւնները զարմացրեցին և յուսախաբեցրին ինձ և ճիշտ այս պատճառով էլ գրում եմ այս բողոք-նամակը:

Դուք ճիշտ էք նշել Բաքու-Ադրբեյջանի ղեկավարների թշնամական կեցուածքը Իրանի նկատմամբ և «Օգնութեան Յանձնախմբի» օժանդակութիւնը այդ երկրի տասնեակ հազարաւոր մարդկանց և շեշտել էք «զինուորական, նիւթական և բարոյական հովանաւորութիւնը Հայաստանի դեմ պատերազմում»:

Սկզբից եւեթ ասեմ թէ՛ Ձեր ռազմական, նիւթական և բարոյական օգնութիւնը նրանց, Հայաստանի դեմ չէր, այլ Դուք հովանաւորում էիք մի պետութեանը, որը ճնշում էր բանեցնում Արցախի հայ բնակչութեան նկատմամբ: Թեւ ես չեմ կասկածում, թէ Դուք պատմական անցուդարձից և Արցախի ժողովրդի պահանջից անտեղեակ լինէք 1918-ից մինչև 1988թ., այսուամենայնիւ թոյլ տուէք ինձ անդրադառնալ պատմական անցեալին:

Երբ Մուսաուլաթ կուսակցութիւնը 1918թ. իշխանութեան հասաւ և Աղուանքը կոչեց «Ադրբեյջան», ի հեճուկս հայոց բողոքներին, մուսաուլաթական զինուած ուժերը ներխուժեցին Արցախ: Անգլացիների մուտքը Կովկաս չնպաստեց հայաբնակ Արցախի միաւորմանը Հայաստանին և Արցախի խնդրի լուծումը որոշուեց քննարկել յետագայում Փարիզի համագումարում, սակայն երբ կարմիր բանակը մուտք գործեց Կովկաս, փոխուեց տարածաշրջանի քաղաքական իրավիճակը:

Հարաւ-Կովկասեան երեք հանրապետութիւնների (բռնա) միաւորումով, Ս. Միութիւնը Արցախն ու Նախիջեւանը, որոնք պատմականօրէն Հայաստանի մաս էին կազմում, վերադարձրեց Հայաստանին, սակայն Թուրքիայի ճնշման ներքոյ, Մոսկուա-Կարս պայմանագրի համաձայն, նրանք անցան Սովետական Ադրբեյջանին և զարմանալին էլ այն էր, որ Նախիջեւանը բնաւ սահմանակից չէ Ս. Ադրբեյջանին: Ո՛չ Նախիջեւանի հայութիւնը և ո՛չ էլ Արցախի հայութիւնը, չհաշտուեցին այս իրավիճակի հետ: Այդ թուականից ի վեր նրանք միշտ պահանջել են Հայաստանի հետ վերամիաւորումը: Դժբախտաբար այս ցանկութիւնը իրականութիւն չդարձաւ:

Գորբաչովեան ժամանակաշրջանում Արցախի հայութիւնը միակամ պահանջ է ներկայացնում վերամիաւորման, սակայն Բաքուի կառավարութիւնը, հայերի պահանջին պատասխանում է 1988թ. Սուգայիթեան և յետոյ էլ Կիրովաբադի, Բաքուի և այլուր ջարդերով, թալանով և բռնատեղահանումներով: Արցախահայութիւնը ինքնապաշտպանութեան նպատակով զինուում է, իսկ Բաքուն նրանց պարտադրում է վեց տարի պատերազմ: Թեպետեւ Բաքուին հովանաւորում էին Թուրքիայի Փանթուրքիստները, չեչեն ու աֆղան վարձկանները, նրանց շարքում նաեւ ոճրագործ Բասաեւը, այսուամենայնիւ նրանց չյաջողուեց ընկճել Արցախին: Պատճառը պարզ է. Արցախը մղում էր արդար և կենաց ու մահու պատերազմ:

Յարգելի բարեկամներ, Արցախի դեմ պատերազմը, Բաքուի ոճրագործ կառավարութեան փորձն էր դարձեալ ստրկացնել արցախահայութեանը, եթէ այդ յաջողուէր, նրանք ունենալու էին նոյն ճակատագիրը, ինչպէս ունեցան Արևմտահայերը, Թուրք-Օսմանեան բռնատիրութեան ներքոյ: Դժբախտաբար Ձեր ռազմական, նիւթական և բարոյական օժանդակութիւնը եղել է ի շահ մի բռնակալ վարչակարգի, ի դեմ արցախահայութեան և ոչ թէ, ինչպէս Դուք էք յայտարարում, ՀՀ դեմ : Արցախն այսօր գործնականում անկախ, գործող հանրապետութիւն է ՀՀ կողքին:

Ինչպէս Դուք Ձեր հանրագրի մեջ յիշատակել էք «Թալիշներն էլ, որպէս փոքրամասնութիւն, հալածուում են Բաքուի կողմից», Թալիշներից բացի, Թաթերը, Աւարները և Լեզգիներն էլ ենթակայ են նոյն հալածանքներին: Եթէ այս ժողովուրդները ի վիճակի լինէին, ինչպէս արցախահայութիւնը, զենքով պաշտպանուել, ի՞նչ կը լինէր Ձեր կեցուածքը:

Այժմ, որ արցախահայութեանը յաջողուել է Բաքուի դաժան լծից փրկուել և Փանթուրքիստների դունչը ցեխին հաւասարեցնել, ինչո՞ւ քննադատական մօտեցում չունէք այդ «օգնութեան» նկատմամբ, քանզի օգնութիւն ստացողները խիստ թշնամական դիրքորոշում ունեն իրանի Իսլամական Հանրապետութեան դեմ:

Չէ՞ք կարծում թէ անարդարութիւն է Բաքուի պարագլուխներին միայն «խլամ» լինելու համար օգնելը, ի դեմ Արցախի հայ-քրիստոնեաների, երբ նրանք եօթանասուն տարիներ հալածուել-տանջուել են և միայն տարրական պահանջի համար են պայքարել:

Այդ, իբր «խլամ» կառավարության կողմից դաժան ճնշման են ենթարկվում հենց սեփական իսլամ ժողովուրդը, իսլամ մտաւորականութիւնը, իսլամ ժուռնալիստները և ոչ-թուրք իսլամ փոքրամասնութեան ներկայացուցիչները դատապարտուում և ազատագրվում են:

Դուք այդ երկրին նկատում էք Ձեր «փոքր եղբայրը», բայց չէ՞ որ ինքներդ էք խոստովանում «իսրայելից գնած զէնքերն ու հրթիռները ուղղուած են Ատրպատականի և ԻԻՀ-ի միւս քաղաքների դէմ»:

Միթէ մոռացե՞լ էք, թէ Բաքուի պարագլուխները, սկսած 1918թ., միշտ փորձել են խլել Ատրպատականի նահանգը: Չէ՞ որ այդ նպատակով է «Աղուանքին» տրուել «Ադրբեյջան» կեղծանունը, որպէսզի յարմար առիթով էլ բռնագաւթեն իրական Ատրպատականը: Նրանք ոչ թէ բազում անգամ են շեշտել այդ, այլ ոչ մի ջանք չեն ինչպէս այն իրականացնելու համար:

Դուք լաւատեղեակ էք, թէ Ս. Միութեան փլուզումից յետոյ «երկու մասի բաժանուած Ադրբեյջան»ի հանգերզը ինչպէս սկսուեց: «Հիւսիսային Ադրբեյջան», «հարաւային Ադրբեյջան», ինչպէս նաև «հարաւային եղբայրների փրկութիւն» կարգախօսները բարձրաձայնուեցին և Ալիեւի հրամանով, ով քարիւղի առ ու ծախի միջնորդութեամբ դարձել է աշխարհի ամենահարուստ գերդաստաններից մէկը, խորհրդարանը քննարկում է երկրի անունը վերափոխել «Հիւսիսային Ադրբեյջան» :

Նրանք միչեւ անգամ իրենց ազգանունների «ով» մասնիկից էլ կառչած են մնացել, քանի որ, առանց այդ վերջաձանցի, իրենց բուն պարսկական ազգանունները ի յայտ են գալու և ցնդելու է իրենց թրքականութեան հաւակնութիւնները:

Յարգելի բարեկամներ, ինչպէս յայտարարութիւնից պարզուում է, Դուք լաւ էք ճանաչել այդ «հանրապետութեանը» , որը հօրից որդուն է հասել ժառանգաբար, զարմանում եմ թէ էլ ինչո՞ւ էք վարչակարգից և միւս փանթուրքիստ պատասխանատուներից սրտնեղում: Դուք ականատես էք թէ փանթուրքիստական քարոզչութեամբ և հովանաւորութեամբ Բաքուում, Կ.Պոլսում, Անքառայում և այլուր, «Տրակտոր» ֆուտբոլի խմբի երկրպագուները գորշ գայլերի խորհրդանշաններով և փանթուրքիստական վանկարկումներով թնդացնում են մարզահամալիրները: Որքա՞ն կարելի է փայփայել խաբուսիկ յոյսեր, թէ Բաքուի փանթուրքիստները Ձեր եղբայրական խորհուրդն ու խրատը լսելով, դադարեցնելու են Իրանի դէմ թշնամութիւնը:

